

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: *проф. д-р Стефан Ангелов Стефанов*
Технически университет-София
ПН 3.7.Администрация и управление
Научна специалност: Икономика и управление (Интелектуална собственост)

Относно: дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ по ПН 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (интелектуална собственост в творческите индустрии)“ към катедра „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“ в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Искрен Емилов Константинов*

Тема на дисертационния труд: *„Интелектуална собственост и иновационно лидерство – взаимовръзки факторна обусловеност за бизнес и икономическо развитие”*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 219 от 29.01.2026 на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (интелектуална собственост по отрасли)“ към *Института по творчески индустрии и бизнес* на УНСС под ръководството на проф. д-р Борислав Михайлов Борисов, съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 593/22.03.2019. Обучението е започнало в *редовна* форма през периода от 7.03.2019 до 7.03.2022, след което е преминало в задочна форма с ръководител проф. д.н. Мария Ананиева Маркова към катедра „Интелектуална собственост и технологичен трансфер“ в Бизнес факултета на УНСС.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният ми за становище дисертационен труд се отнася до една не само актуална, но и многоаспектна, интердисциплинарна и сложна проблематика с фокус върху интелектуалната собственост като фактор за постигане на национално иновационно лидерство. Още повече, че към настоящия етап на всеобхватно технологично развитие връзките между иновационното лидерство и интелектуалната собственост не са изследвани в достатъчна степен. Използването на изкуствен интелект за развитие на технологиите и създаване на иновации с кратък цикъл на живот поставя нови предизвикателства пред иновационните субекти и изисква интердисциплинарен подход за решаване на належащи проблеми по функционирането на иновационната система.

Ето защо авторът си е поставил за цел да разкрие взаимовръзките между

патентно закриляните технологични иновации като обект на интелектуална собственост и иновационното лидерство, за да изведе релевантни препоръки, които биха могли да подкрепят иновационното развитие на българската икономика, която по настоящем се характеризира с определени иновационни дефицити. В тази връзка е формулиран обекта и предмета на изследването в дисертационния труд, като авторът успешно доказва основната си теза „че иновационното лидерство се реализира на база патентно закриляни технологични иновации чрез интегрирането на интелектуалната собственост в създаваните национални иновационни политики и стратегии“.

Дисертационният труд, който е в обем от над 250 страници, включващ 199 информационни източници и 281 бележки под линия, както и 53 фигури и 30 таблици, представлява едно изчерпателно и фундирано изследване на поставената тема, свързано с редица резултати, имащи приносен характер.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

На основата на възприетия от докторанта интердисциплинарен подход са формулирани работни дефиниции на понятията „иновация“, „иновационна система“, „иновационна стратегия“ и „иновационно лидерство“, необходими за постигане на конкурентоспособност на икономиката, базирана на знания, закриляни от системата на интелектуална собственост. Освен това е предложена класификация на иновационните субекти, включваща държавата с нейните органи и институции, висшите училища и бизнеса, и отчитаща дуалната им природа в релацията с лидерството, като същевременно е изследвано и показано влиянието на тези иновационни субекти върху иновационното развитие на държавата. Авторът успешно изследва и показва двойствения характер на разглежданите иновационни субекти, представени като лидери и последователи, както и двупосочните връзки между интелектуалната собственост и иновационното лидерство.

На базата на десет показателя авторът селектира пет водещи в технологично отношение държави като иновационни лидери, изследвайки тяхната международната патентна активност и националните им стратегии в областта интелектуалната собственост, иновациите и технологичния трансфер.

Съществен резултат от изследванията на автора е извършения сравнителен анализ на българската иновационна среда с тази на петте държави-иновационни лидери в света и формулираните 17 препоръки към основните иновационни субекти в държавата за развитие на националната иновационна екосистема, дадени на базата на разработен модел за тяхната оценка и подбор, включващ 3 модула и 5 критерия, отчитащи ролята на интелектуалната собственост и иновациите за целите на дългосрочното иновационно развитие на България.

Тези резултати в значителна степен покриват изпълнението на поставените в дисертационния труд цел и задачи.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът правилно е разграничил научните от научно-приложните приноси на дисертационния труд.

В определяне на съдържанието и характеристиките на понятията „иновация“, „иновационна система“, „иновационна стратегия“ и „иновационно лидерство“ и тяхната неразривна връзка със закрила на обектите на интелектуалната собственост, с

което е положена основата за създаване на авторска класификация на иновационните субекти като лидери и последователи, както и в селектиране на десет параметъра за определяне на държавата като иновационен лидер, се състоят и основните научни приноси на дисертанта.

Към научно-приложните приноси можем спокойно да отнесем сравнителния анализ на българската иновационна среда с тази на петте държави-иновационни лидери в света и формулираните 17 препоръки към основните иновационни субекти в държавата, съобразени с разработения модел за тяхната оценка и подбор, включващ 3 модула и 5 критерия, отчитащи ролята на интелектуалната собственост и иновациите за целите на дългосрочното иновационно развитие на България.

Считам, че посочените научни и научно-приложни приноси са достатъчни за един дисертационен труд и ги приемам напълно.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Считам, че посочените 6 публикации, от които 4 самостоятелни и 2 в съавторство, са в унисон с темата и научната специалност и доказват способността на дисертанта да извършва самостоятелни научни изследвания и да предлага определени решения на съществуващи проблеми пред обществото. Приемам ги напълно и ги оценявам положително.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът, представен в обем от по 40 страници на български и английски, съдържащ всички необходими рубрики на изложение на дисертационния труд, включително приносите и публикациите на автора, дава цялостна представа на изследваната тематика и отговаря изцяло на изискванията на УНСС.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Съществени бележки и препоръки нямам към дисертационния труд, но бих искал да задам един въпрос към дисертанта, отнасящ се до една от направените препоръки към висшите училища „Структуриране и оптимизиране на процеса на технологичен трансфер от висшите училища към бизнеса“ на стр. 34 от автореферата и в частност до създаване на Централен офис за трансфер на технологии, а именно „Как по-точно той си представя прерогативите и дейността му“.

8. Заключение

Имайки предвид гореизложеното, както и личните качества на докторанта, неговата преподавателска дейност, участието му в множество национални и международни проекти и форуми, практическия опит в областта на интелектуалната собственост, считам че са налице всички изисквания и предлагам на уважаемото жури на Искрен Емилов Константинов да бъде присъдена ОНС „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (интелектуална собственост в творческите индустрии)“, ПН 3.8. Икономика в УНСС.

София, 19.02.2026

Подпис:

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: *Prof. Dr. Stefan Angelov Stefanov*
Technical University-Sofia
Professional direction: 3.7. Administration and Management
Scientific specialty: Economics and Management (Intellectual Property)

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree (ESD) "Doctor" in professional field (PD) 3.8. Economics, scientific specialty "Organization and Management Outside the Sphere of Material Production (Intellectual Property in the Creative Industries)" at the Department of "Intellectual Property and Technology Transfer" of the UNWE.

Author of the dissertation: *Iskren Emilov Konstantinov*

Topic of the dissertation: *"Intellectual property and innovation leadership - interrelations, factor conditions for business and economic development"*

Basis for presenting the opinion: participation in the scientific jury for the defence of the dissertation in accordance with Order No. 219 / 29.01.2026 of the Rector of the UNWE.

1. Information about the candidate

The candidate studied in the doctoral program "Organization and management outside the sphere of material production (intellectual property by industrial sectors)" at the Institute of Creative Industries and Business of the UNWE under the supervision of Prof. Dr. Borislav Mihaylov Borisov, in accordance with Order of the Vice-Rector for Research and Development of the UNWE No. 593/22.03.2019. The training began in full-time during the period from 7.03.2019 to 7.03.2022, after which it switched to part-time form under the supervision of Prof. Dr. Sc. Maria Ananieva Markova at the Department of Intellectual Property and Technology Transfer at the Faculty of Business of the UNWE.

2. General characteristics of the submitted dissertation

The dissertation submitted to me for opinion refers to a not only current, but also multi-faceted, interdisciplinary and complex issue with a focus on intellectual property as a factor for achieving national innovation leadership. Moreover, at the current stage of comprehensive technological development, the connections between innovation leadership and intellectual property have not been sufficiently studied. The use of artificial intelligence for the development of technologies and the creation of innovations with a short life cycle poses new challenges to innovation entities and requires an interdisciplinary approach to solving pressing problems in the functioning of the innovation system.

Therefore, the author has set himself the goal of revealing the interrelationships between patent-protected technological innovations as an object of intellectual property and innovation leadership to derive relevant recommendations that could support the innovative development of the Bulgarian economy, which is currently characterized by certain innovation deficits. In this regard, the object and subject of the research in the dissertation work are formulated, with the author successfully proving his main thesis "that innovation

leadership is realized on the basis of patent-protected technological innovations through the integration of intellectual property in the created national innovation policies and strategies". The dissertation, which is over 250 pages long, includes 199 information sources and 281 footnotes, as well as 53 figures and 30 tables, represents a comprehensive and well-founded study of the topic, associated with several results of a contributory nature.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

Based on the interdisciplinary approach adopted by the doctoral student, working definitions of the concepts of "innovation", "innovation system", "innovation strategy" and "innovation leadership" have been formulated, necessary for achieving competitiveness of the economy based on knowledge protected by the intellectual property system. In addition, a classification of innovation entities has been proposed, including the state with its bodies and institutions, higher education institutions and business, and considering their dual nature in the relationship with leadership, while at the same time the influence of these innovation entities on the innovative development of the state has been studied and shown. The author successfully studies and shows the dual nature of the considered innovation entities, presented as leaders and followers, as well as the two-way connections between intellectual property and innovation leadership.

Based on ten indicators, the author selected five technologically leading countries as innovation leaders, examining their international patent activity and their national strategies in the field of intellectual property, innovation and technology transfer.

A significant result of the author's research is the comparative analysis of the Bulgarian innovation environment with that of the five innovation leader countries in the world and the formulated 17 recommendations to the main innovation entities in the country for the development of the national innovation ecosystem, given on the basis of a developed model for their assessment and selection, including 3 modules and 5 criteria, taking into account the role of intellectual property and innovation for the purposes of the long-term innovation development of Bulgaria.

These results to a significant extent cover the implementation of the goals and objectives set in the dissertation.

4. Assessment of scientific and scientific-applied contributions

The author has correctly distinguished the scientific from the scientific-applied contributions of the dissertation.

The main scientific contributions of the dissertation candidate consist in determining the content and characteristics of the concepts of "innovation", "innovation system", "innovation strategy" and "innovation leadership" and their inextricable link with the protection of intellectual property objects, which laid the foundation for creating an author's classification of innovation entities as leaders and followers, as well as in selecting ten parameters for determining the state as an innovation leader.

The scientific and applied contributions can safely include the comparative analysis of the Bulgarian innovation environment with that of the five innovation leader countries in the world and the formulated 17 recommendations to the main innovation entities in the state, consistent with the developed model for their assessment and selection, including 3 modules and 5 criteria, taking into account the role of intellectual property and innovation for the purposes of the long-term innovation development of Bulgaria.

I believe that the above scientific and applied scientific contributions are sufficient for a dissertation and I fully accept them.

5. Evaluation of the publications on the dissertation

I believe that the indicated 6 publications, of which 4 are independent and 2 are co-authored, are in harmony with the topic and the scientific specialty and prove the ability of the dissertation candidate to conduct independent scientific research and to propose certain solutions to existing problems before the society. I fully accept them and evaluate them positively.

6. Evaluation of the abstract

The abstract, presented in a volume of 40 pages in Bulgarian and 40 pages in English, containing all the necessary rubrics for the presentation of the dissertation work, including the contributions and publications of the author, provides a comprehensive overview of the research topic and fully meets the requirements of the UNWE.

7. Critical notes, recommendations and questions

I have no significant notes and recommendations regarding the dissertation work, but I would like to ask one question to the candidate, referring to one of the recommendations made to higher education institutions "Structuring and optimizing the process of technology transfer from higher education institutions to business" on page 34 of the abstract and in particular to the creation of a Central Office for Technology Transfer, namely "How exactly does he imagine its prerogatives and activities".

8. Conclusion

Considering the above, as well as the personal qualities of the doctoral candidate, his teaching activities, his participation in numerous national and international projects and forums, and practical experience in the field of intellectual property, I believe that all the requirements are met and I propose to the esteemed jury of Iskren Emilov Konstantinov to be awarded the ESD "**doctor**" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (intellectual property in the creative industries)", PF 3.8. Economics at the UNWE.

Sofia, 19.02.2026

Signature: